

Eduskunnan työelämä ja tasa-arvovaliokunta (TyV)

Asia: HE 239/2021 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaiseksi järjestämiseksi

Uudenmaan TE-toimiston lausunto TyV:lle

Yleistä

Uudenmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työelämä ja tasa-arvovaliokunnalle.

Toisin kuin hallituksen esityksessä katsotaan, Uudenmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan pandemiatilanteesta johtuva tarve maksaa jälleen työmarkkinatukea yrittäjille väliaikaisen säännöksen perusteella ei ole ollut ennalta-arvaamaton. Näin ollen asian valmistelu olisi voitu aloittaa aiemmin, ja siten varata enemmän aikaa paitsi lausunnon antamiseksi, myös toimeenpanon valmisteluun. Uudenmaan TE-toimisto ymmärtää kuitenkin kiireellisen aikataulun asiassa.

Uudenmaan TE-toimisto pitää yrittäjän työmarkkinatukioikeutta koskevan työttömyysturvalain väliaikaisen säännöksen uudelleen voimaantuloa erittäin tärkeänä ja perusteltuna asiakkaiden toimeentulon kannalta.

Uudenmaan TE-toimisto kiinnittää huomiota siihen, että väliaikaisen lain voimassaolon jatkaminen toistuvasti kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan aiheuttaa TE-toimistoissa huomattavasti lisätyötä, joka on pois muusta asiakaspalvelusta. Erityisesti näin tapahtuu, jos TE-toimistojen edellytetään ot-tavan yhteyttä henkilökohtaisesti jokaiseen työmarkkinatukea hakevaan yrittäjäasiakkaaseen. Valtaosa Uudellamaalla aiemmin työmarkkinatukea hakeneiden yrittäjien työnhauista on päättynyt joulutammikuun aikana. Heidän ilmoittautumisensa uudelleen työnhakija-asiakkaiksi tulee kuormittamaan kaikkea asiakaspalvelua.

Uudenmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan lain voimassaoloa tulisi jatkaa pidemmälle tässä pandemia tilanteessa.

Perustelut

20.1.2022

Uudenmaan TE-toimistossa on annettu lokakuussa 2021 työmarkkinatukea koskeva lausunto noin 10 400 työmarkkinatukea saaneelle yrittäjäasiakkaalle. Covid-19-pandemian jatkuessa ja vaikuttaessa edelleen yritystoimintaan mahdollisuus saada työmarkkinatukea turvaa yrittäjien toimeentuloa epävarmassa ja haasteellisessa tilanteessa.

On perusteltua, että koronan vuoksi käyttöön otetuista poikkeustoimista pyritään luopumaan heti, kun se on mahdollista. Tästä näkökulmasta väliaikaisen lain lyhyt voimassaolo on ymmärrettävää. Toimeenpanon näkökulmasta lakimuutosten voimassaolon jatkaminen lyhyissä pätkissä tuottaa kuitenkin merkittävästi työtä. Koska tätä työtä ei ole kyetty edelleenkään automatisoimaan, se joudutaan tekemään manuaalisesti. Manuaalisesti tehtävään työhön kohdennettu henkilöresurssi on suoraan pois muusta asiakaspalvelusta. Uudenmaan TE-toimisto on kaikissa aiemmissa lausunnoissaan esittänyt automaation mahdollisuuksien selvittämistä KEHA-keskuksessa, vähintäänkin jotta tulevaisuudessa vastaaviin tilanteisiin kyettäisiin varautumaan paremmin.

TE-toimistoille aiheutuva työmäärä ei ole tarkasti arvioitavissa. Uudenmaan TE-toimisto kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä on vuoden 2020 huhtikuusta lukien jo seitsemäs kerta, kun mainittu työ tulee tehtäväksi. Yrittäjän työmarkkinatukilausunnot ovat myös keskittyneet jo aiemmin laajasti Uudenmaan alueelle. Uudenmaan TE-toimistossa on määrääikaisen lain voimaantulon jälkeen (2020–2021) annettu yhteensä yli 75 870 yrittäjien työmarkkinatukea koskevaa lausuntoa (tilanne 30.11.2021).

Uudenmaan TE-toimisto on lähettänyt joulukuun aikana kirjeen kaikille 8 800 työmarkkinatukea hakeneelle yrittäjälle, jotka olivat Uudenmaan TE-toimiston asiakkaina 7.12.2021. Asiakkaita ohjeistettiin jättämään yhteydenotto pyyntö TE-toimistoon kahden viikon kuluessa, jos haluavat pitää työnhakunsa voimassa ja työnhauksen voimassaolo sidottiin neljän viikon päähän. Joulukuun ja tammikuun aikana on päättynyt merkittävä määrä työmarkkinatukea hakeneiden yrittäjien työnhakuja. Saadakseen oikeuden työmarkkinatukeeseen he joutuvat ilmoittautumaan nyt uudestaan TE-toimiston asiakkaaksi ja tämä tulee entisestään kuormittamaan asiakaspalvelua verrattuna aikaisempiin lausuntokierroksiin. Uudenmaan TE-toimistolla ei ole mahdollisuutta tavoittaa työnhauksen päättäneitä yrittäjiä ja tämä tulee huomioida yrittäjille suunnattavassa viestinnässä. Aikaisemmilla kierroksilla lausunnot on annettu automaattisesti kaikille yrittäjille, joilla on ollut voimassa työmarkkinatuen mahdollistava lausunto, ja joilla työnhaku on ollut voimassa. Nyt yrittäjien täytyy olla aktiivisia ja ilmoittautua työnhakijaksi TE-toimistoon, tai jättää yhteydenotto pyyntö työnhauksen ollessa jo voimassa, saadakseen työmarkkinatukea koskevan lausunnon.

Uudenmaan TE-toimisto on jo aiemmissa määrääikaisen säännöksen pidentämisestä koskevilla lausunnoillaan halunnut kiinnittää huomiota siihen, että työskentelykuukausissa laskettuna työttömyysturvalausuntojen antamiseen käytetty työpanos Uudenmaan TE-toimistossa on ollut yli kaksinkertainen verrattuna siihen työpanokseen, mikä on voitu

20.1.2022

kohdentaa varsinaiseen yrittäjien palveluun. Panostamalla työttömyysturvalausuntojen automatisointiin olisi voitu vapauttaa merkittävästi henkilöresurssia manuaalisesta ja osin mekaanisesta tallennustyöstä asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittamiseen ja tilanteeseen sopivien palveluratkaisujen etsimiseen.

Edellä kerrotulla Uudenmaan TE-toimisto haluaa kuvata, että kyseessä on jälleen todella suuri työmäärä. Kun asiassa ei mitä ilmeisimmin ole mahdollisuutta hyödyntää automatisaatiota, Uudenmaan TE-toimisto esittää vahvana toiveena, että valtakunnallisessa toimeenpanoa koskevassa ohjeistuksessa linjattaisiin, että lausunnot yrittäjille voitaisiin antaa ilman yhteydenottoa kyseisiin yrittäjäasiakkaisiin, jos yrittäjäasiakas on aiemmin ollut työnhakijana ja hakenut työmarkkinatukea väliaikaisen lain perusteella. Uudet yrittäjäasiakkaat, jotka eivät ole aiemmin hakeneet yrittäjille suunnattua työmarkkinatukea kontaktoitaisiin puhelimitse ennen, kuin heille annetaan lausunto. Tämä sujuvoittaisi ja nopeuttaisi asiakkaan prosessia TE-toimistossa merkittävästi. Asiakkailla on joka tapauksessa velvollisuus itse ilmoittaa työllisyystilanteensa muutoksista, ja tällöin etuuden maksaja selvittää mahdollisten tulojen muutoksen vaikutuksen työttömyysetuuteen.

Uudenmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan yrittäjien työmarkkinatukea koskevan määräaikaisen säännöksen kahden kuukauden jakso on varsin lyhyt, eikä tarve tuelle ole välttämättä vielä tämän jälkeen lakannut. Uudenmaan TE-toimisto toivoo, että asiaan olisi löydettävissä pitkäjänteisempi ratkaisu yritysten tukemiseksi, jottei tätä määräaikaista säännöstä jatketa jälleen uudestaan maaliskuussa 2022 uudella lyhyellä pidennyksellä. Kuten esitysluonnoksessakin on tuotu esille, yrittäjien työmarkkinatuesta aiheutuvien kustannusten arviointi ei ole yksiselitteistä. Uudenmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan yrittäjän työmarkkinatukioikeuden jatkolle on edelleen vahvat perusteet. Tästä aiheutuvat kustannukset ovat myös TE-toimiston näkökulmasta hyvin maltilliset.

Uudenmaan TE-toimisto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tarvetta olisi lyhytkestoiselle tukimuodolle kompensoimaan liiketoiminnan uudelleenkäynnistymiskustannuksia koronatilanteen helpottaessa ('starttiraha liiketoiminnan uudelleenkäynnistämiseen'). Tämä koskee erityisesti esimerkiksi tapahtuma-alaa. Yrittäjän työmarkkinatuki tai esim. yritysten kehittämistuki eivät vastaa tähän yritysten edessä olevaan haasteeseen.

Johtaja

Minna Helenius

Tämä asiakirja KEHA/822/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/822/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Helenius Minna L 20.01.2022 15:11